

2. Hodnosť veriacich v Cirkvi a liturgii.

(nositelia liturgie, služby v liturgii, stupne kňazstva...)

Liturgia a život sú medzi sebou tak veľmi pospájané, že jedno sa nachádza v druhom. Liturgia bez života sa stáva prázdny ritualizmom, stáva sa hodnotou sama pre seba a zas život bez liturgie robí miesto idolom. Na samotný vzťah liturgie a života upozorňuje už samotné pomenovanie – nábožnosť.

Boží plán (skonkretizovaný v Kristovom tajomstve) sa sprítomňuje v liturgickom slávení, pričom predpokladá účasť zhromaždených – ich podiel. Boh povoláva k svätosti všetkých. V Cirkvi sú všetci povolaní k svätosti, či už patria k hierarchii, alebo sú pod jej vedením, ako hovorí Apoštol: "Boh chce vaše posvätenie!"

Kristus však nie je len prítomný, ale je s nami - s Cirkvou nerozlučne spojený. My sme údmi a On Hlavou tohto tela. On je **prvým nositeľom liturgie**. Ako

Pomazaný- hlása, že je kňazom. Uskutočňoval kňazskú službu celým svojím životom a účinkovaním, Všetkým čo robil, oslavoval Otca a posväcoval ľudí.

Veľkňaz- novej a večnej zmluvy, keď pri Poslednej večeri slávil najdokonalejšiu liturgiu- Eucharistiu, v ktorej obetoval za nás svoje telo a krv Nebeskému Otcovi.

Prostredník- medzi Bohom a ľuďmi. Pascha = prechod. (SZ) Ježiš Kristu tiež prešiel utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním, aby nás voviedol do Otcovej slávy. Aby sme aj my prešli tam, kde je On. Toto tajomstvo je **základom slávenia slávenia liturgie**.

Ježiš Kristus je prítomný vo svojej Cirkvi predovšetkým:

- V liturgických úkonoch (skrže Krista...)
- V samotnom zhromaždení, ktoré sa schádza v jeho mene (kde dvaja, traja v mene lásky sú...)
- V osobe slúžiaceho kňaza
- Vo svojom Slove
- A podstatne a trvale pod Eucharistickými spôsobmi

Kristus pôsobí v Duchu Svätom.

Duch Svätý – dôležitý nositeľ liturgického diania. V ňom sa uskutočňuje tajomstvo spásy a našej modlitby. (od prežehnania v úvode až po požehnanie sa spomína Duch Svätý; doxológia, modlitby, sviatosti...)

Ježiš Kristus je **hlavný vykonávateľ liturgie**, ale nekoná liturgiu sám. Je to spoločný úkon Krista a Cirkvi. Dáva aj nám účasť na svojom kňazstve- aktualizuje tajomstvo svojej spásy vo svojej Cirkvi.

Liturgia nie je - služba za účasti ľudí,
- dielom pre ľud,

ale je dielom celého Božieho ľudu. **Celé liturgické zhromaždenie je nositeľom liturgie**

– ako celok

- ako jednotlivci

Keď však hovoríme, že celá Cirkev je subjektom liturgie, nemôžu všetci robiť všetko. „Liturgické úkony nie sú súkromné úkony, ale slávnostné prejavy Cirkvi...“ Cirkev je hierarchicky usporiadané spoločenstvo. Kňazstvo v Cirkvi rozlišujeme dvojaké:

- služobné, **sviatostné**
- kráľovské, **všeobecné**

Veriaci – laici majú hodnosť všeobecného – kráľovského kňazstva najmä pri slávení liturgie. Kristus prostredníctvom nich tiež vykonáva určitú časť svojej kňazskej služby.

Účasť veriacich má byť:

- **plná**
- **uvedomelá**
- **aktívna**
- **vnútorná, vonkajšia, nábožná, spoločná, dokonalá, plodná...**

- To je vtedy, keď sa do bohoslužby živo zapájajú: modlitby, spevy, gestá, postoje... K takejto účasti napomáhajú aj **služby**:

- **miništranti** (vykonávajú ju chlapci, znamenajú služobníkov. Je to posvätná služba pri Pánovom oltári. Majú osobitné liturgické rúcho. *Librifer*- drží knihu; *turifer* – kadidlo...)

- **lektor** (katolík, ktorý je schopný čítať Sv.Písmo dôstojne a zreteľne, je to posvätná služba – jeho hlasom sa prihovára veriacim Bohu)

- **akolyta** (prislúcha pri oltári, mimoriadne rozdáva sv. prijímanie)

- **žalmista** (spieva Božie Slovo, preto má spievať spredu a zrozumiteľne, pomáhať k meditácii a modlitbe. Vhodné pred omšou žalm naučiť.)

- **organista** (sprevádza spoločný spev veriacich, sprevádza spevákov, odpovede ľudu, spolupracuje so speváckym zborom, s kňazom, s ľuďmi, obohacuje liturgiu o vkusné predohry, dohry, prelúdiá... Musí to byť človek živej viery a modlitby, aby jeho hra bola na Božiu slávu, aby bola modlitbou, meditáciou, do ktorej pozýva všetkých prítomných; pomáha kantorovi učiť nové spevy ľuďmi... „Organista- to je polovica kňaza: tiež ide o prácu s ľuďmi a je rovnaká tak zozadu ako i spredu...“ Jeho práca je službou, ktorá stojí obeť, ale len z obety sa deje niečo hodnotné. Dobrý organista je požehnaním pre farnosť!

- **schola cantorum** (už v 6 stor. podnietil vznik speváckych telies Gregor Veľký; Zbor pomáha spevu celému zhromaždeniu, spolupracuje pri zavádzaní nových spevov, oživí liturgiu iným vhodným žánrom... máme rôzne druhy speváckych zborov...)

- **kantor** (pomáha organistovi viesť spev ľuďmi, precvičuje so spevákmi a veriacimi nové piesne, usmerňuje výber spevov...)

- **zhromaždenie veriacich**: *vnútorná účasť*- počúvajú, rozjímajú, meditujú...

vonkajšia účasť – prejavy tela, slov, giest...

- **ostatné**: kostolník, usporiadateľ, komentátor, nositelia obetných darov, výzdoba kostola...

Veriaci sú spolutvorcami liturgie, nie pasívnymi účastníkmi. Služba vždy vyžaduje obeť a čas, je náročná ale záslužná!

Cirkev je *hierarchicky usporiadané spoločenstvo*. Kňazstvo v Cirkvi rozlišujeme dvojaké:

- **služobné, sviatosťné** (kňazská moc sa odovzdáva vysviackou)

- **všeobecné, kráľovské** (túto hodnosť dostávame pri krste a pri birmovaní.)

Sviatosťné má 3 stupne: *diakon* - má účasť len na kňazskej službe

kňaz - má účasť na kňazskej moci

biskup - má plnú účasť na kňazskej moci

Prvým liturgom Cirkvi je **Svätý Otec** – Kristov námestník na zemi. On má právo aj rozhodovať o spôsobe slávenia liturgie Cirkvi. Vydáva zákony a predpisy, bdie nad čistotou viery... Po smrti pápeža, volia nového kardinála- v konkláve. Vyzýva sa Duch Svätý. Výsledok sa oznámi dymom z komína na Svätopeterskom námestí. Ak je biely, pápež je zvolený. Požehnanie veriacim: *Urbi et orbi*.

Biskup – má plnosť Kristovej kňazskej moci a pomáha starať sa o miestnu Cirkev – diecézu. Je nástupcom apoštolov. Menuje ho Sv. otec. Vysviacku konajú traja biskupi, ktorý naraz kladú ruky na hlavu svätenca. Vykonáva učiteľský, pastiersky, kňazský úrad.

Na Slovensku: **BB** (Rudolf Baláž; Tomáš Galis), **NI** (Viliam Judák; Marián Chovanec), **SP** (František Tondra), **TN** (Ján Sokol; Ján Oros, Stanislav Zvolenský), **RO** (Eduard Kojnok; Vladimír Filo), **KO** (Alojz Tkáč, Bernard Bober, Stanislav Stolárik + gr.kat.exarchát Milan Chatur), **PR** (Ján Babjak) + František Rábek vojenský ordinariát.

Kňaz – celebrant. Sprítomňuje Krista, ohlasuje Evanjelium, vysluhuje sviatosť, modlí sa za ľud... Pri slávení liturgie je sprostredkovateľom medzi nebom a zemou, medzi Bohom a ľuďmi. V zastúpení Krista koná kňazskú službu - v mene Cirkvi

- v mene všetkého ľudu

Diakon – 1. Miesto medzi posluhujúcimi

- vlastné úlohy – Ev, homília, modlitby veriacich...

V minulosti to boli ešte osobitné služby:

- subdiakon (starosť o posvätné nádoby, oltár)

- exorcista (modlili sa nad posadnutými)

- ostiarista (starosť o cirkevné budovy)

Cirkev má aj svoje „**ministerstvá**“ – **kongregácie** (pre šírenie viery, pre kňazov, rehole...)

biskupská synoda (zvoláva ju Sv. otec a jej členovia sú volení biskupi a menovaní Sv. otcem.)

biskupská konferencia (spoločné stretnutie biskupov)

cirkevný snem (zhromaždenie všetkých biskupov celého sveta, býva neomylný vo veciach viery a mravov, dodnes ich bolo 21, DVK 1962-65)

arcibiskupstvo (niekoľko biskupstiev – Bratislavsko - Trnavská: J. Sokol; Košická: A. Tkáč)

Ježiš chce spasit' všetkých ľudí a údy mu musia v tom pomáhať!